

takže pěstitelé bramborů nebyli hospodářsky zkráceni tím, že musili za zpracování vlastních bramborů odvésti státu peníz, rovnající se rozdílu přejímací ceny, nýbrž byli za to odškodněni přejímací cenou vyrobeného lihu. Konečně namítá žalovaná strana proti právnímu posouzení nižších soudů, že i zabavené brambory musily býti státem koupeny a prodány, že úkony ty vyžadují ke své platnosti a závaznosti náležitě formy, určené obecným zákoníkem občanským, že tato forma nebyla zachována a proto k prodeji a koupi nedošlo a nelze mluvit o nějaké ceně. Ani tato námitka neobstojí. Všeobecná pravidla občanského zákoníka o koupi a prodeji předpokládají svobodný obchod, pro vázaný obchod platí zvláštní, pro něj vydané právní normy. Žalovaná strana porušila svémocně tyto zvláštní předpisy tím, že si nedala brambory, spotřebované na lih, předem přiděliti komisionářem Zemského obilního ústavu. To se nemohlo státi na úkor státu, proto jest žalovaná povinna nahraditi mu, co mu jejím zakázaným jednáním ušlo, totiž zažalovaný rozdíl přejímací a příkazovací ceny.

Čís. 5617.

Rukojmí a plátce nemůže ničeho namítati proti dluhu, uznal-li hlavní dlužník dluh vůči věřiteli a rukojemský závazek vznikl teprve po tomto uznání.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1926, Rv I 1468/25.)

Směnečný platební příkaz proti rukojmímu a plátci byl ponechán v platnosti soudu všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nesprávné posouzení právní spatřuje dovolatelka v právním názoru odvolací stolice, že jest lhostejno, zda vůbec a kolik Markéta Z-ová (hlavní dlužnice) dluhuje žalobkyni, že Z-ová ručí na základě uznání, a že proto jest dovolatelka povinna zaplatiti jako rukojmí a plátkyně. Dovolatelka míní, že jí nikdy nemůže vzejíti škoda z toho, že hlavní dlužnice uznala dluh, jenž není po právu, že ona ručí podle §u 1344 obč. zák. pouze akcesoricky a že tato akcesoričnost jejího ručení pojata je výslovně do rukojemské smlouvy. Poukazuje k tomu, že odvolací soud úplně přehlédl, že její rukojemský závazek může pozůstávati jenom vedle hlavního dluhu, ale že, i kdyby šlo o rukojemský závazek rukou společnou a nedílnou, nemůže požadováno býti na ní jako rukojmím placení dluhu, jenž už nebyl po právu v době, kdy byl rukojemský závazek uskutečněn, třebas hlavní dlužnice sama dodatečně uznala tento po právu nepozůstávající dluh za svou pravou závaznost. Tvrdíc tedy, že jako rukojmí ručí po zákonu a podle rukojemské smlouvy jenom za dluh po právu stávající, míní, že napřed mělo býti zjištěno, zda Markéta Z-ová skutečně ještě něco dluhuje žalobkyni. Leč odvolací soud neshledal, že sporná věc posouzena byla v odvolacím rozsudku nesprávně, naopak

poznává, že rozhodující právní názor druhé stolice není dovolatelkou podán zcela přesně. Odvolací soud, opíraje se o svá zjištění, právem usoudil, že dovolatelčino ručení je ručením rukojmí a plátkyně podle §u 1357 obč. zák. V tomto případě může placení na rukojmím a plátci býti požadováno zcela neodvisle od předchozího upomenutí hlavního dlužníka. Ovšem přísluší i rukojmímu a plátci všechny námitky hlavního dlužníka. Nepřísluší-li však hlavnímu dlužníku nijaké námitky, když dluh byl vůči němu zjištěn — nelze rozlišovati, stalo-li se tak rozsudkem, nebo smírem nebo uznáním se strany hlavního dlužníka — a když rukojemský závazek se uskutečnil až po tomto zjištění dluhu vůči hlavnímu dlužníku, pak ani rukojmí a plátce nemůže z tohoto důvodu ohledně převzetí závaznosti nic namítati.

Čís. 5618.

Nejde o žalobu na doplnění povinného dílu, domáhá-li nepominutelný dědic na universální dědičce, by při výpočtu povinného dílu byla do pozůstalostního jmění započtena zákonná hodnota věna vyplaceného zůstavitelem žalované.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1926, Rv I 1722/25.)

Kateřina L-ová ustanovila universální dědičkou svou vnučku, žalovanou, kdežto ohledně své dcery, žalobkyně, ustanovila v závěti, by jí příslušející povinný díl byl vyplacen z pozůstalosti hotově. Závěť Kateřiny L-ové byla prohlášena dne 2. ledna 1920. Žalobou ze dne 12. února 1925 domáhala se žalobkyně na žalované, by žalovaná byla uznána povinnou trpěti, by při výpočtu povinného dílu pro žalobkyni byla ku pozůstalostnímu jmění připočtena hodnota věna, poskytnutého zůstavitelkou žalované. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobu zamítly, majíce za to, že tu jde o žalobu na doplnění povinného dílu, jež jest vzhledem k §u 1487 obč. zák. promlčena.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu s poukazem, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolatelka, uplatňujíc jedině dovolací důvod podle čís. 4 §u 503 c. ř. s., vytýká jako nesprávné posouzení právní způsob, jakým odvolací stolice nazírala na podstatu jejího žalobního nároku, považovavši jej za nárok na doplnění povinného dílu podle §u 775 obč. zák., podléhající podle §u 1487 obč. zák. tříletému promlčení. Míni totiž odvolací soud, že, když se dovolatelka domáhá svou žalobou, by do pozůstalostního jmění zařaděno bylo také věno, které žalovaná obdržela kdysi z pozůstalostního jmění, tedy, by bylo zvětšeno nejenom pozůstalostní jmění, nýbrž i dovolatelčin povinný díl, jí jako nepominutelné dědičce příslušející, že slovu »včítání«, v žalobě použitému, nesluší rozuměti jinak, nežli jako »doplnění pozůstalostního jmění« a tím, i »doplnění povin-